

Vai drīkst veikt brīvprātīgo darbu?

25. oktobris, 2013 / Andis Burkevics, zvērinātu advokātu biroja "Sorainen" zvērināts advokāts

Foto: no ZAB Sorainen arhīva

Ir daudzi interneta portāli, kuros tiek nodarbināti dažādi cilvēki. Dažiem tas ir atalgots darbs, dažiem tas ir brīvprātīgs. Tātad mans jautājums: vai drīkst oficiāli strādāt (palīdzēt ar uzturēšanu/attīstīšanu/uzlabošanu) portālā, kurā brīvprātīgā darba darītāji nesaņem neko, nav noteikti līgumi, bet cilvēki darbojas, tiek kontrolēti, un uzņēmuma portāls no tā gūst peļņu, nenodarbinot papildu darbiniekus, kuriem nevajag atalgojumu vai citas saistības?

Atbild Zvērinātu advokātu biroja *Sorainen* zvērināts advokāts Andis Burkevics:

Brīvprātīgā darbu nedrīkst izmantot peļņas gūšanai. Tas nav uztverams kā alternatīva algotam darbam vai kā darba devēja iespēja ietaupīt, ja tas atrod kādu, kas ir gatavs strādāt par velti. Brīvprātīgā darbs vienmēr ir veicams sabiedrības labā. Kā minēts likumprojekta *Brīvprātīgā darba veikšanas likums* (BDVL) anotācijā, *brīvprātīgā darbs* ir veids, kā indivīdi un apvienības konstatē un risina humānas, sociālas un ar vidi saistītas vajadzības un problēmas.

Pašlaik spēkā esošais normatīvais regulējums, kas, ņemot vērā ļoti smagnējo BDVL virzību Saeimā, visticamāk, tuvākajā laikā nemainīsies, runā tikai par brīvprātīgo darbu biedrībās un nodibinājumos ([Biedrību un nodibinājumu likums](#) (BNL)) un jauniešu brīvprātīgo darbu, kuru var organizēt biedrības un nodibinājumi, kā arī valsts un pašvaldības iestādes ([Jaunatnes likums](#)).

Brīvprātīgā darbs [BNL](#) definēts kā bezatlīdzības darbs vai pakalpojumu sniegšana, ko veic fiziskā persona, nestājoties darba tiesiskajās attiecībās, un kas ir vērsts uz biedrības vai nodibinājuma statūtos noteiktā mērķa sasniegšanu. Savukārt jauniešu (t.i., personu vecumā no 13 līdz 25 gadiem) brīvprātīgajam darbam jābūt orientētam uz sabiedriskā labuma darbību, tam jāveicina jauniešu zināšanu, prasmju, iemaņu un attieksmju attīstība, kā arī brīvā laika lietderīga izmantošana.

Tātad neviens komersants (piemēram, SIA) vispār nekad un nekādos apstākļos nevar izmantot brīvprātīgā darbu. Piemēram, ja Valsts darba inspekcija kādā SIA atklās personas, kuras neatkarīgi no to rīcības motīviem bez atļaušanas uztur un attīsta portālu, kas šai SIA nes peļņu, tad šāda situācija, visticamāk, tiks uzskatīta par neregistrētu nodarbinātību (t.i., personas tiek nodarbinātas bez rakstveida darba līgumiem, netiek maksāti nodokļi).

Pat valsts un pašvaldību iestādes saskaņā ar spēkā esošo regulējumu nedrīkst nodarbināt tādus brīvprātīgos, kas nav jaunieši.